

תוס' ב"ק נד :

בהמתך דברות הראשונות כלל. לא חשיב ליה כלל ופרט
המרוחקים זה מזה דאחרונות וראשונות חדא מילתא
היא דזכור ושמור בדבור אחד נאמרו [ר"ה כו. שיעור כ:] :

חתם סופר ב"ק נד :

בהמתך דברות הראשונות כלל. כתבו תוס' בדבור אחד
נאמרו, משמע דעשרת הדברות שבאחתהן היינו אותן
דברות עלמין שצ"י יתרו ושבנות ראשונות, אפי"ג דנשתנו
בנוסחאותיהן, הכל בדבור אחד נאמרו אלו ואלו. אמנם לקמן גבי
עוב דמסיק מפני שסופן להשתכח משמע שאלו שבאחתהן היינו
נוסחא אחריתי שנאמרו בלוחות שניות ולא בראשונות, ודוקא
זכור ושמור אמרינן בדבור אחד נאמרו, וכמש"כ רמב"ן צ"י
יתרו [כ' ה'] דוקא זכור שהוא עשה ושמור הוא ל"ה אין לשנות
הנוסחא מעשה לל"ה אי לא דשניהם נאמרו בדבור אחד,
משא"כ שארי נוסחאות מה שנאמר בזה לא נאמר בזה —
ואפי"כ ל"ה דהתוס' כתבו כן להס"ד דגדונים בכלל ופרט לריק
לומר דהכל חד ובדבור אחד נאמרו, אבל למסקנא דילפינן מוכל
בהמה ולא דרשינן כלל ופרט כלל, נימא דהני דבאחתהן אינן אותן
של יתרו, ועפ"י המסקנא אמר ר' תנחום בר חיילאי מפני שסופן
להשתכח לא נאמר בזה עוב. וידין היטב מה שאמר עד שאתה
שאלני למה לא נאמר בהם עוב שאלני אם נאמר בהם עוב,
שהוא דבר תימא זיל קרי צ"י רב הוא, ולכ"ל ניחא דאינו
יודע אם למסקנא בדבור א' נאמרו ונאמרו בראשונות עוב, או
דלמא [לאו בדבור א' נאמרו], ומסיק רתב"ח דלענין זה לא
בדבור א' נאמרו ולא נאמרה בזה עוב מפני שסופן להשתכח.

רמב"ן שמות כ, ח

לקדשו, ורבותינו הקפידו בזה ואמרו [בר"ה כו, א] "זכור ושמור בדבור אחד נאמרו", ולא הקפידו
בלשונות אחרים שנתחלפו בהם, והכוונה להם כי "זכור" מצות עשה — צוה שנזכור יום
השבת לקדשו ולא נשכח, ו"ו"ש"מור" אצלם מצות לא תעשה, שכל מקום שנאמר השמר
פן ואל אינו אלא לא תעשה — יזהיר שנשמור אותו לקדשו שלא נחללהו, ואין ראוי
למשה שיחליף בדברי השם ממצות עשה למצות לא תעשה, אבל אם החליף בדבור השני
"וכל תמונה" ואמר "כל תמונה" בחסרון ו"ו", "והוסיף אותה ב"ועל שלשים", וכן כל כיוצא
בזה בשאר הדברות, אין בכך כלום, כי הכל אחד. והטעם הזה "לא יסבול אותו אלא מי
שהוא רגיל בתלמוד. ומפורש אמרו [בברכות כ, ב] "נשים חייבות בקדוש היום דבר תורה..."